

PENSAMENT POLÍTIC

Quim Brugué i Gabriel Colomé

Curs 2001/02 Primer Semestre

- 1.- La crisi del feudalisme. El Renaixement. Origen de l'Estat Modern.
- 2.- Maquiavel: l'autonomia de la política.
- 3.- Bodin i la sobirania.
- 4.- Hobbes: el poder irresistible.
- 5.- Locke: govern representatiu i consentiment.
- 6.- Montesquieu: divisió de poders.
- 7.- Rousseau: voluntat general i sobirania popular.
- 8.- Llibertat i federalisme: la revolució nordamericana.
- 9.- Drets humans i jacobinisme: la revolució francesa.
- 10.- La il·lustració alemanya. Kant i Hegel: la política del dret.
- 11.- L'herència del segle XVIII: el liberalisme burgès.
- 12.- Del liberalisme moderat al conservadurisme: Burke i el pensament contrarevolucionari.
- 13.- El liberalisme del segle XIX: democràcia i capitalisme a Mill i Tocqueville.
- 14.- El desenvolupament del pensament liberal: Bentham i Green.
- 15.- La reacció conservadora als principis democràtics: Mosca i Pareto.
- 16.- Els orígens del socialisme: el pensament utòpic de Fourier, Saint-Simon i Owen.
- 17.- El socialisme científic de Marx i Engels.
- 18.- Socialisme i democràcia: l'aparició de la socialdemocràcia.
- 19.- La reacció conservadora: Hayek i el moviment liberal.
- 20.- Recapitulació: els grans debats del Pensament Polític Modern i les seves expectatives de futur.

BIBLIOGRAFIA DE CONSULTA

CHEVALLIER, J., Los grandes textos políticos, Madrid (Aguilar), 1977

SABINE, G., Historia de la teoría política, Mexico (FCE), 1976.

✗ TOUCHARD, J., Historia de las ideas políticas, Madrid (Tecnos), 1983.

✗ CB McPERSON, El liberalismo y su época, Barcelona (Fontanella), 1970

✗ LASKI, H.J., El Liberalismo europeo, México (FCE), 1977

CROSSMAN, RHS, Biografía del Estado moderno, Mexico (FCE), 1977.

AVALUACIÓ

Examen final (70% de la nota final)

Lectures (15% per cada bloc de curs)

LECTURES

BLOC A:

Maquiavel: El Príncep

Locke: Segon Tractat sobre el Govern Civil

Rousseau: El Contracte Social

BLOC B:

Stuart Mill: Sobre la Libertad

Tocqueville: La democracia en América

Marx: El 18 Brumario

L'alumne haurà de portar per escrit un comentari de màxim 3 pàgines (DinA4, doble espai) de cada llibre que entregarà al final de cada bloc.

Llicenciatura: Ciències Polítiques Curs: 2n.
Títol assignatura: Estructura Social Codi:25206
Semestre: 1r. Nombre de crèdits: 6

OBJECTIUS DEL CURS:

Es tracta de donar a conèixer als alumnes de Ciències Polítiques que ja han estudiat la Introducció a la Sociologia, però que no estudiaran més assignatures d'Estructura Social, la conformació de la societat general, amb referències a la de Catalunya i Espanya, i també els problemes que les actuals estructures generen.

El punt central del curs és l'anàlisi de l'estructura social en les societats de classes avançades, exposant els mecanismes de canvi que proposen (conflicte de classes i mobilitat social). Introduir en l'exposició l'anàlisi d'altres elements configuradors dels ordres de posicions, com el sexe, l'edat i les diferències culturals o racials i fer referència a la incidència de la estructura social en altres àmbits de la vida social.

INTRODUCCIÓ: ALGUNS GRANS TEMES DE L'ESTRUCTURA SOCIAL D'AVUI

1. La tercera revolució industrial i l'aparició de la societat de la comunicació. (18,19)
2. Explosió demogràfica, migracions i transformacions de la població. (2,3)
3. Les races i la reaparició del racisme. (1,3,8,16,20)
4. Cultura, idioma i nacionalitat. Els fets diferencials i les identitats col·lectives. (3,8)
5. La globalització i l'aparició de la burgesia financera internacional. (17,14)

PRIMERA PART: L'ESTRATIFICACIÓ SOCIAL.

6. Concepte d'Estructura Social. L'estratificació social com a concepte vertebrador de l'estructura social: diferents models d'estructura social. Les societats preindustrials. (1 a 8, 16 i 17)
7. Les societats de classes. Concepte de classe. Incidència de la classe social a l'educació, el treball, la vida quotidiana i el poder polític. (1 a 11,16,17)
8. Anàlisi de les classes: les restes del sector primari a les societats avançades (1 a 5).
9. Les classes propietàries nacionals. (17,19)
10. Les noves capes dirigents: la tecnoestructura i els polítics professionals. (2,16,17)
11. Les classes intermitges històriques (antigues capes dirigents): Els clergues, els militars i els funcionaris. (1 a 10,13)
12. Velles i noves capes intermitges: El límit entre la classe treballadora i les noves classes mitjanes. (1 a 10,16,17)
13. Els nous problemes de la classe treballadora. L'atur. La jubilació anticipada. Els emigrants estrangers. Els nous marginats. (2 a 10,16,17)
14. El lumpenproletariat: Marginació i desviació social: delinqüència, prostitució, drogaaddicció, alcoholisme. La SIDA. (1,2,3,20,25)
15. Estructura social de les societats socialistes: Incidència de nous factors. La Nomenklatura. El model maoista. Les societats globals com models específics d'estructura social. (22 a 24)

TERCERA PART: LES SUPERESTRUCTURES INSTITUCIONALS

16. La família de la societat preindustrial. Gènere i desigualtat social. La família urbano-industrial. Principals trets. La igualtat de la dona i l'emancipació de la joventut. El divorci i l'avortament. La família a les societats avançades (1,2,10,20)
17. La religió en les societats preindustrials: la religió com ideologia. L'Església catòlica com organització. Els fundamentalismes. La religió en la moderna societat industrial. Trets principals. Els avenços de l'indeferentisme i l'ateisme. (1,2,13,21)
18. L'escola com institució socialitzadora i com institució reproductora de les classes. La igualtat d'oportunitats. (1,2,4)
19. El dret civil i el penal de l'antic règim i en les societats industrials i avançades. Les institucions judicials, policials i penitenciàries. (3,4)
20. L'organització política. El poder polític en les diferents societats. Els partits polítics i els sindicats. (2,3,12,16)
21. Els poders econòmics i els grups de pressió. Els poders fàctics: Els cops d'Estat i les dictadures. (1,9,11,16)

Els números entre parèntesi fan referència als números dels llibres de la bibliografia.

BIBLIOGRAFIA BASICA: Cada alumne, per completar les explicacions de la classe, haurà de familiaritzar-se en el maneig d'un dels Manuals que s'indiquen a continuació:

1. GIDDENS, A.: Sociología. Alianza Universidad, 1991. (parts 3a. i 4a.)
2. CAMPO, Salustiano del (Ed.): Tratado de Sociología. Taurus, Madrid, 1984 (cap. 3,5,6 i parts 4ª i 5ª)
3. MARSAL, J.F. (Ed.): Nuestra Sociedad. Vicens Universidad, Barcelona, 1980. (parts 2ª i 3ª)
4. BOTTOMORE, T. B.: Introducción a la sociología. Península, Barcelona, 1979.
5. LITTLEJOHN, J.: La estratificación social. Alianza Ed.1983 (cap. sociedad de castas i sociedad esclavista)
6. BARBER, Bernard.:Estratificación Social. México, FCE., 1991 (caps. 1,3 i 5 a 8).
7. CROMPTON, Rosemary: Clase y estratificación. Tecnos, 1993.
8. MIGUELEZ, F. (et alt): Desigualtat i canvi. Proa, 1997
9. FEITO ALONSO, R.: Estructura Social Contemporanea. Siglo XXI, Madrid, 1995.
10. GIDDENS. A.: La estructura de clases en las sociedades avanzadas. Alianza Universidad, 1983

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTARIA.

11. ROUSSEAU: Discurso sobre el origen de la desigualdad entre los hombres.
12. ENGELS: Del socialismo utópico al socialismo científico.
13. ENGELS: Origen de la familia, la propiedad privada y el Estado Editorial Fundamentos. Barcelona, 1970.
14. MARX, K.: El manifiesto comunista
15. WEBER, MAX : Economía y Sociedad. México, FCE, 1983: ("Partidos":p.228-231 i "Las formas de legitimidad" : p.170-173)
16. BENDIX y LIPSET, S.M.: Clase, estatus y poder. Euramérica, Buenos Aires, 1972. Especialmente: DAVIS y MOORE: Algunos principios de estratificación.
17. SYLOS LABINI, P.: Ensayo sobre las clases sociales. Península, Barcelona, 1981.
18. STOMPKA, P.: Sociología del cambio social. Alianza Editorial, Madrid, 1995
19. WAHLSTRÖM, B.: Año 2002. Ed. Deusto, Bilbao, 1994.
20. AGUIRRE, A. y RODRIGUEZ, Marisol: Skins, punkis, okupas. Bardenas, Barna., 1997
21. BERTRAN ROSSEL: Religión y Ciencia. FCE, México, 1970 (cap. 1r. i 2n.)
22. V.V.A.A.: El sistema soviético hoy. Ed. Pablo Iglesias, Madrid, 1984 (cap. 2 a 6).
23. MARKIEWICZ, JANINA: Estratificación y movilidad social en los países socialistas. Siglo XXI, Madrid, 1971.

TERCERA PART: LES SUPERESTRUCTURES INSTITUCIONALS

16. La família de la societat preindustrial. Gènere i desigualtat social. La família urbano-industrial. Principals trets. La igualtat de la dona i l'emancipació de la joventut. El divorci i l'avortament. La família a les societats avançades (1,2,10,20)
17. La religió en les societats preindustrials: la religió com ideologia. L'Església catòlica com organització. Els fundamentalismes. La religió en la moderna societat industrial. Trets principals. Els avenços de l'indefereutisme i l'ateisme. (1,2,13,21)
18. L'escola com institució socialitzadora i com institució reproductora de les classes. La igualtat d'oportunitats. (1,2,4)
19. El dret civil i el penal de l'antic règim i en les societats industrials i avançades. Les institucions judicials, policials i penitenciàries. (3,4)
20. L'organització política. El poder polític en les diferents societats. Els partits polítics i els sindicats. (2,3,12,16)
21. Els poders econòmics i els grups de pressió. Els poders fàctics: Els cops d'Estat i les dictadures. (1,9,11,16)

Els números entre parèntesi fan referència als números dels llibres de la bibliografia.

BIBLIOGRAFIA BASICA: Cada alumne, per completar les explicacions de la classe, haurà de familiaritzar-se en el maneig d'un dels Manuals que s'indiquen a continuació:

1. GIDDENS, A.: Sociología. Alianza Universidad, 1991. (parts 3a. i 4a.)
2. CAMPO, Salustiano del (Ed.): Tratado de Sociología. Taurus, Madrid, 1984 (cap. 3,5,6 i parts 4ª i 5ª)
3. MARSAL, J.F. (Ed.): Nuestra Sociedad. Vicens Universidad, Barcelona, 1980. (parts 2ª i 3ª)
4. BOTTOMORE, T. B.: Introducción a la sociología. Península, Barcelona, 1979.
5. LITTLEJOHN, J.: La estratificación social. Alianza Ed.1983 (cap. sociedad de castas i sociedad esclavista)
6. BARBER, Bernard.:Estratificación Social. México, FCE., 1991 (caps. 1,3 i 5 a 8).
7. CROMPTON, Rosemary: Clase y estratificación. Tecnos, 1993.
8. MIGUELEZ, F. (et alt): Desigualtat i canvi. Proa, 1997
9. FEITO ALONSO, R.: Estructura Social Contemporanea. Siglo XXI, Madrid, 1995.
10. GIDDENS. A.: La estructura de clases en las sociedades avanzadas. Alianza Universidad, 1983

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTARIA.

11. ROUSSEAU: Discurso sobre el origen de la desigualdad entre los hombres.
12. ENGELS: Del socialismo utópico al socialismo científico.
13. ENGELS: Origen de la familia, la propiedad privada y el Estado Editorial Fundamentos. Barcelona, 1970.
14. MARX, K.: El manifiesto comunista
15. WEBER, MAX : Economía y Sociedad. México, FCE, 1983: ("Partidos":p.228-231 i "Las formas de legitimidad" : p.170-173)
16. BENDIX y LIPSET, S.M.: Clase, estatus y poder. Euramérica, Buenos Aires, 1972. Especialmente: DAVIS y MOORE: Algunos principios de estratificación.
17. SYLOS LABINI, P.: Ensayo sobre las clases sociales. Península, Barcelona, 1981.
18. STOMPKA, P.: Sociología del cambio social. Alianza Editorial, Madrid, 1995
19. WAHLSTRÖM, B.: Año 2002. Ed. Deusto, Bilbao, 1994.
20. AGUIRRE, A. y RODRIGUEZ, Marisol: Skins, punkis, okupas. Bardenas, Barna.,1997
21. BERTRAN ROSSEL: Religión y Ciencia. FCE, México, 1970 (cap. 1r. i 2n.)
22. V.V.A.A.: El sistema soviético hoy. Ed. Pablo Iglesias, Madrid, 1984 (cap. 2 a 6).
23. MARKIEWICZ, JANINA: Estratificación y movilidad social en los países socialistas. Siglo XXI, Madrid, 1971.

24. GOFFMAN, ERVING: Internados. Amorrortu, Buenos Aires, 1984 (cap. 1r.)
25. COMAS, Domingo: El uso de las drogas en la juventud. Juventud y Sociedad, Barna., 1985.

PRÀCTIQUES:

Sota la direcció del professor els alumnes prepararan un treball que podrà assumir una de les tres modalitats següents:

-Descripció de la vida d'un immigrant del Tercer Món, feta d'acord amb les tècniques d'històries de vida, on es descriu, per una banda les estructures domèstiques, grupals, etc... del seu país d'origen, i d'altra, la seva integració a les estructures del nostre país.

-Anàlogament, descripció de la vida d'un marginat social (delinqüent, prostituta, captaire...) on es descriu els seus orígens familiars, de classe, etc..., nivell de cultura, activitats diverses, així com també la seva relació amb les institucions: escoles, reformatoris, presons (en el seu cas), centres d'assistència social, etc.

-Una investigació puntual, d'un aspecte "micro" d'un poblet petit (família, escola o religió) que inclogui a més a més una entrevista.

Els treballs es podran fer per grups, d'un màxim de 3 persones.

AVALUACIÓ:

Per aprovar el curs, caldrà aprovar l' examen final i el treball. No obstant la nota de l'assignatura serà la de l'examen final, modulada per la del treball i per la participació a la classe.

1r. crèdit

2n curs

1985-1986